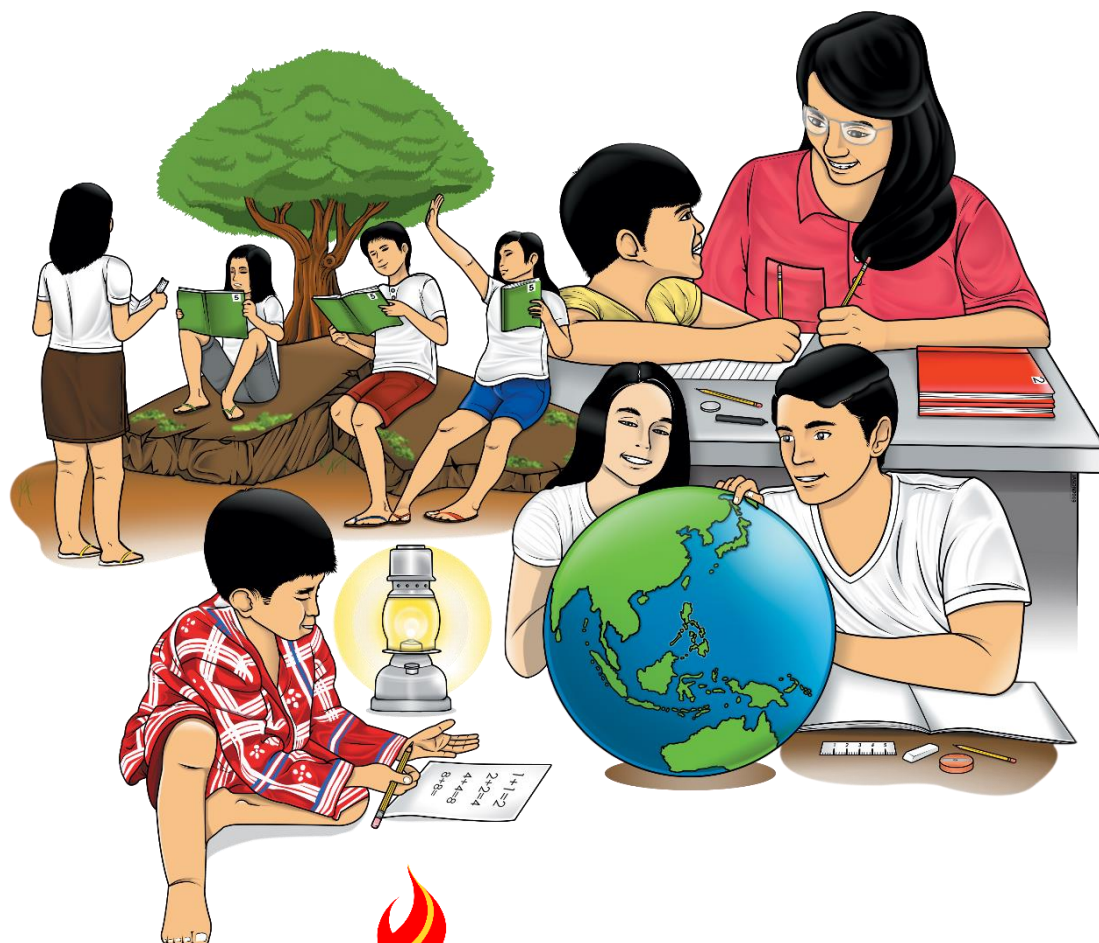

Filipino

Unang Markahan – Modyul 4

Depinisyon, Alamin!

Alamin

Magandang araw sa iyo!

Kumusta ka? Ikaw ba'y nahihirapang unawain ang mga bagong salita na iyong nababasa at nakikita sa TV, internet o diyaryo? O maging sa iyong paligid? Ano ang ginagawa mo para malaman ang kahulugan nito? Gumagamit ka ba ng diksiyonaryo upang lubos mong maunawaan ang mga salita?

Sa modyul na ito ay mas lalo mong mapalalawak ang iyong kaalaman sa pagbibigay-kahulugan sa mga salita sa pamamagitan ng mga pormal na depinisyon nito.

Ano ba ang
pormal na
depinisyon?
Mayroon bang
ibang depinisyon
ang salita?

Ang pormal na
depinisyon ay ang
kahulugan ng salita
mula sa diksiyonaryo.

Nagkakaroon kasi
ng ibang kahuluigan
ang salita batay sa
paggamit nito.

Ganoon pala
yun?

Halina kayo at
pag-aralan
natin ang
pormal na
depinisyon ng
salita!

Subukin

Subuking gawin ito.

A. Panuto: Tukuyin mula sa Hanay B ang pormal na depinisyon ng mga salitang may salungguhit na nasa Hanay A. Isulat ang letra ng tamang sagot sa iyong kuwaderno.

A	B
1. Dahil sa Covid19, nagkaroon ng <u>lockdown</u> sa buong Pilipinas.	A. Proseso ng pagpapaunawa ng isang idea o konsepto.
2. Isa sa mga <u>inaasam</u> ng aking ina ang makapagpatayo ng isang maliit na tindahan.	B. Halaga ng pera na nakalaan bilang pondo sa isang gawain o pangangailangan.
3. <u>Ipinaintindi</u> ng guro sa kaniyang mag-aaral ang kahalagahan ng pagtitipid.	C. Permanenteng estado ng panunuluyan.
4. Hindi makapag-aaral si RJ sa darating na pasukan dahil kulang ang kanilang <u>budget</u> .	D. Estado kung saan ang lahat ay pinapayuhang manatili lamang sa kanilang mga tahanan.
5. Kapag nakaipon ako ng pera sa ibang bansa, ako ay <u>mamalaging</u> maninirahan na sa aking pamilya.	E. Pangarap na nais makamit o matamo.

B. Panuto: Ibigay ang kasingkahulugan ng salitang may linya sa bawat pangungusap sa ibaba. Nasa loob ng kahon ang pagpipiliang sagot. Isulat ang letra ng sagot sa kuwaderno.

A. Lungga - isang uri ng maliit na butas sa lupa o taguan ng mga hayop.

B. Tumingala – tumingin sa itaas o paitaas

C. Pagngatngat – nagtatama ang mga ngipin sa bibig

D. Natinag – naalis sa puwesto o kinatatayuan

E. Pampang – lupa sa paligid ng isang anyong-tubig tulad ng dagat at ng ilog

_____ 1. Ngumunguya ng dahon ang kambing dahil sa gutom.

_____ 2. Ang tirahan ng kuneho ay nasa puno ng kahoy.

_____ 3. Gumalaw ang aso mula sa pagkakatulog.

_____ 4. Dati’y napakalinis tingnan at maaliwalas ang lupang katabi ng Ilog Pasig.

_____ 5. Si Lorna ay napatingin sa langit dahil nabighani siya ng napakaliwanag na buwan.

Binabati kita! Natapos mo ang unang pagsubok. Alamin natin sa **pahina 17** ang wastong sagot sa mga tanong.

Saang antas ka nabibilang?

9-10 tamang sagot – NAPAKAHUSAY!

6-8 tamang Sagot – MAGALING!

3-5 tamang sagot – PAGBUTIHAN PA.

0-2 tamang sagot – KAYA MO YAN!

Aralin

1

Pormal na Depinisyon

Ang pagbibigay-kahulugan sa mga salita sa pamamagitan ng pormal na depinisyon ay napakahalaga upang higit na maging malawak ang iyong kaalaman sa pamamagitan ng paggamit ng diksiyonaryo.

Balikan

Magbalik –aral ka.

Kailan mo huling ginamit ang diksiyonaryo? Paano at kailan mo ito ginagamit?

Ano-ano ang makikita natin sa isang diksiyonaryo? Dito ba natin makikita ang mga pormal na depinisyon ng mga salita?

Magaling!

Ang susunod na aralin ay ang pagbibigay kahulugan ng mga salita sa pamamagitan ng pormal na depinisyon.

Tuklasin

Magsimula rito.

Panuto: Basahing mabuti ang kuwento at sagutin ang mga tanong sa ibaba.

Libangan ni Joan

Dolores R. Andalis

Sumapit na ang buwan ng Abril at karamihan sa mga pamilyang nakatira sa Sta. Fe ay nagsilisan upang magbakasyon sa ibang lugar. Ngunit ang mag-asawang Caloy at Eunice ay nanatili sa kanilang munting tahanan, kasama ang unika iha nitong si Joan.

Isang araw, natawag ang kanilang pansin sa tahimik na si Joan kaya tinawag nila ito kung bakit ito nagmumukmok; subalit hindi man lang ito umimik.

Sinabi ni Joan sa mga magulang niya na wala siyang mapaglilibangan. Iminungkahi ng kanyang mga magulang na gawin niya ang mga bagay na kanyang kinahuhumalingan.

Simula noon, napapadalas na ang pagpunta ni Joan sa kanilang bakuran. Sa tuwing siya ay pupunta roon, mayroon itong dalang pala, kalaykay, pandilig at mga buto ng iba't ibang pananim.

Naisipan ng mag-asawang Caloy at Eunice na magtungo sa kanilang likod bahay. Namanghang nilapitan nila si Joan. Niyakap nila ito ng mahigpit na may buong paghanga at pagmamahal sa kagalingan at kasipagan ng kanilang anak.

Sagutin:

1. Tungkol saan ang kuwento?
2. Kung ikaw si Joan, gagawin mo ba ang ginawa niya?
3. Malinaw ba sa iyo ang kahulugan ng mga salitang may salungguhit?

Alam mo ba ang kahulugan ng mga ito?

iminungkahi
nagsilisan

kinahuhumalingan.
magbakasyon

Sa tulong ng Diksiyonaryong Filipinong mayroon ka, hanapin mo ang katuturan ng mga salitang may salungguhit.

Nakita mo ba? Mahusay!

Kung hindi naman, huwag mag-alala. Maaaring ang ibang salita ay makita mo na sa pagpapatuloy mo ng ibang gawain

Tara, ipagpatuloy mo na!

Suriin

Basahin natin ang mga pangungusap na hinango mula sa kuwento.

Sumapit na ang buwan ng Abril at karamihan sa mga pamilyang nakatira sa Sta. Fe ay umalis upang magbakasyon sa ibang lugar.

Alin ang salitang hinanap mo sa diksyunaryo, at ano ang katuturan nito?

umalis - pumunta sa ibang lugar

magbabakasyon - isang mahabang yugto ng pagliliwaliw; pag-iwan sa anumang pinagkakaabalahan

Ang mga **salitang hinango** mo sa diksyonaryo ay mga katuturan o kahulugan. Tinatawag din itong **pormal na depinisyon**.

Kung wala ka namang diksyonaryo at wala sa iyong hawak na diksyonaryo ang mga salitang narito, huwag mag-alala. May mga pangungusap na makatutulong sa iyo para mahanap mo ang kahulugan ng mga salitang bago sa sa paningin mo.

Samantala, halika at ipagpatuloy mo ang pabibigay ng pormal na depinisyon ng mga salitang hango sa kuwentong iyong binasa.

Ibigay mo ang pormal na depinisyon ng mga salitang nasa Hanay A. Gamitin mo ang iyong diksiyonaryo. Kapag nahanap mo, idugtong mo ng linya ang kahulugan nito sa Hanay B. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Hanay A

1. namangha
2. kinahuhumalingan
3. iminungkahi

Hanay B

- A. pamamahinga
- B. nabigla
- C. madalas na ginagawa
- D. isinangguni

Nasagutan mo ba nang tama? Naidugtong mo ba ang pormal na depinisyon ng mga salita?

TANDAAN...

Ang **diksiyonaryo** ay isang mahalagang sanggunian para higit pang mapalawak ang talasalitaan o bokabularyo ng taong gagamit.

Makikita sa diksiyonaryo ang mga salitang nakaayos nang paalpabeto na binibigyang-kahulugan o ng pormal na depinisyon upang maunawaan ng mambabasa.

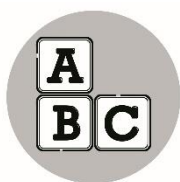
Pormal na Depinisyon – mga salitang pamantayan dahil ito ay kinikilala, tinatanggap at ginagamit ng karaniwang nakapag-aaral sa wika.

Ngayong alam mo na ang pagbibigay ng kahulugan ng mga salita sa tulong ng diksyunaryo o pormal na depinisyon, halina't ipagpatuloy mo ang pagsagot sa mga sumusunod na gawain!

Anong mahahalagang impormasyon ang iyong nalaman?
Makatutulong kaya ang mga ito sa iyong pag-aaral?
Markahan sa ibaba ang antas ng iyong pagkaunawa:

☐ Lubos na naunawaan ☐ Naunawaan ☐ Naguluhan

Pagyamanin

A. Panuto: Sa loob ng kahon, piliin ang letra ng mga salitang kasingkahulugan ng mga salitang may salungguhit sa bawat pangungusap sa ibaba. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

- A. magsing-irog – dalawang taong nagmamahalan o nag iibigan
- B. ingkong – matandang lalaki
- C. maputik – tubig na marumi at maburak
- D. pampang – lupa sa paligid ng isang anyong tubig tulad ng ilog.
- E. batya – isang gamit na pinaglalabhan ng mga damit.
- F. tahimik – isang kalagayang walang gulo

- _____ 1. Noon, maraming puno ang nakatanim sa tabi ng ilog.
- _____ 2. Ang aking lolo ay mahilig magkuwento tungkol sa mga nakaraang panahon.
- _____ 3. Ang magkasintahan ay nagbabalak na magpakasal sa susunod na taon.
- _____ 4. Ang mga labandera ay pumunta sa batis dala ang palanggana upang maglaba.
- _____ 5. Sana'y manumbalik ang payapang kalagayan ng ating bansa pagkatapos ng COVID.

Kumusta? Nasagot mo ba ang mga tanong? Tingnan ang wastong sagot sa **pahina 17**.

Magaling! Maaari ka ng magpatuloy.

B. Panuto: Ibigay ang kahulugan ng salitang naka-italisado sa bawat pangungusap. Gumamit ng diksyunaryo. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

1. Ang ***paghuni*** ng ibong pipit ay musika sa aking pandinig.
2. Hindi ***maaninag*** ng aking lolo ang mukha ng kaniyang anak dahil mahina na ang kanyang mga mata.
3. Noong kami ay bata pa, masaya kaming ***namamaybay*** sa aming bukirin.
4. Huwag kang ***sumuko*** sa mga pagsubok na dumarating sa buhay mo.
5. Sa ***munting*** bahay naninirahan ang mag-anak ni Mang Carlos.

Ang galing-galing mo! Natapos mo ang Pagsasanay.

Saang pagsasanay ka nahirapan?

___ Pagsasanay 1 o sa ___ Pagsasanay 2?

Gayunpaman, binabati kita sa iyong tagumpay!

Isaisip

Isiping mabuti...

Sa paggamit ng _____, magiging malawak ang iyong kaalaman sa pormal na _____ng mga salita.

Isagawa

Upang lubos na masanay ka sa paggamit ng diksyunaryo at pagbibigay ng pormal na kahulugan ng mga salita, isagawa ang gawain sa ibaba.

Panuto: Basahin ang tula. Sa tulong ng diksyunaryo, alamin ang pormal na depinisyon ng mga salitang may salungguhit sa tula. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

Bagyong Ambo

Dolores R. Andalis

Sa gitna ng karagatang Pasipiko ika'y nabuo,
habang tumatagal paglaki mo ay di mapiho.

Maalinsangang panahon ito ay nagbago
sapagkat malakas na ulan at hangin ang dala mo.

Sa paglapit mo sa kalupaan
mga tao'y nagsisipaghandaan,
animo'y mga langgam
na nag iimpok sa pagsapit ng ulan.

Pagdatal mo sa lupa ika'y ⁽¹⁾ bumulagta,
lakas mo'y ⁽²⁾ bumulagsak pababa sa lupa.

Kaya naman mga tao ay ⁽³⁾ nabulaga
sa pag ⁽⁴⁾ bulabog mo sa kalupaan, kanilang nakita.

Ang hangin mo'y ⁽⁵⁾ bumulahaw sa mga kabahayan.

Mga malawak na palayan at ari-arian
wala kang pinipili basta't iyong madaanan,
parang mga bulak na hinimay-himay na nagliliparan.

*Nahanap mo ba ang
kahulugan ng bawat
salita?*

Kahanga-hanga!
Nakuha mo ang
kahulugan ng mga ito.
Ang mga ito ay tinatawag
na pormal na depinisyon.
Ito ay hango sa
diksiyonaryo.

Tayahin

Hanggang saan na ba ang iyong natutuhan? Naging malawak na ba ang iyong kaalaman sa pagbibigay-kahulugan ng pormal na depinisyon?

Panuto: Basahing mabuti ang bawat pahayag. Mula sa mga pagpipiliang sagot, ibigay ang pormal na depinisyon ng mga initimang salita sa usapan. Isulat ang letra ng tamang sagot sa sagutang papel.

1.

Yehey! Ako ay nakakuha ng **kaiga-igayang** marka sa pagsusulit.

- a. mataas na marka
- b. pasang-awa
- c. nakakaiyak na marka
- d. mabibigyan ng pera

2.

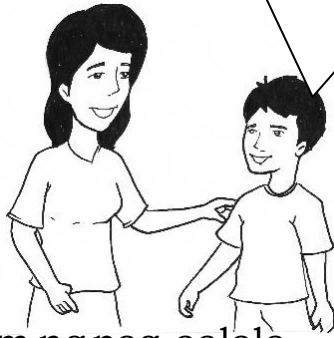
Randy may sakit ka ba? Kailangan mo ng **magpatingin** sa doktor.

- a. magpunta sa botika
- b. magpagaling
- c. komunsulta sa doktor
- d. bumili ng reseta

3.

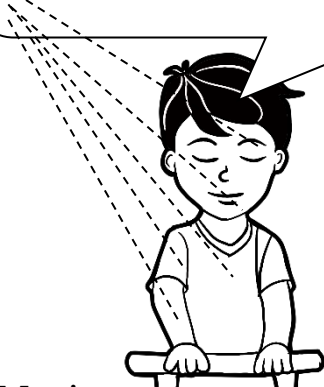
Aling Annie, **nangangamba** po akong di namin makikita nang madalas ang tatay kong frontliner.

- a. nakaramdam ng pag-aalala at takot
- b. galit
- c. hinanakit
- d. inis

4.

Totoong **maalinsangan** kahit gabi na. Kailangan kong maligo bago matulog.

- a. Matinding init sa katawan
- b. Makulimlim
- c. Malamig
- d. Maginaw

5.

Inay, dahil sa **pag-aaruga** mo sa akin, ako po ay mag-aaral nang mabuti.

- a. pagmamahal at pag-aalaga
- b. pagkatakot
- c. pagkainis
- d. pagpapakain

Magaling! Batid kong naging malawak na ang iyong kaalaman sa pagbibigay ng pormal na depinisyon sa mga salita. Ipagpatuloy mo ang pagsagot sa ilan pang karagdagang gawain.

Karagdagang Gawain

Para mas lalong lumawak ang iyong kaalaman at mas lalong mahasa ka pa sa pagbibigay ng pormal na depinisyon, gawin mo pa ito.

Panuto: Ibigay ang pormal na depinisyon ng mga salitang may linya sa bawat pangungusap. Isulat ang sagot sa kuwaderno.

1. Dapat mong pakinggan ang suhestiyon ng iyong mga kaibigan sa paghahanap ng nawawala mong gamit.
2. Ang sinumang mananalò sa patimpalak ay bibigyan ng isang libong pisong gantimpala.
3. Ang tahanan na aking napuntahan ay maaliwalas.
4. Napakahalaga sa isang bata ang may natutuhan sa mga gawaing bahay.
5. Si Berto ay di matigil ang pagpapalahaw dahil sa sakit na nararamdaman niya.

Malugod na pagbati!

Napagtagumpayan mo ang mga gawain sa modyul na ito.

Maaari ka ng magpatuloy sa susunod na modyul.

Susi sa Pagwawasto

Subukin:	A. 1. D 2. E 3. A 4. B 5. C	B. 1. C 2. A 3. D 4. E 5. B
Tuklasin:	<i>Guro ang magwawasto</i>	
Surin:	1. B 2. C 3. D	Pagymamanin:
	A. 1. D 2. B 3. A 4. E 5. F	B. 1. Pag-Awit 2. Makita 3. Naglakad 4. Bumigay 5. Malilit

Isaisip:

Disyunaryo

Depinisyon

Isagawa:

1. Lumaganap

2. Bumuhos

3. Nabigla

4. Gambala

5. Umihip nang malakas

Tayahin:

1. A

2. C

3. A

4. A

5. A

Karagdagang Gawain

*Guro ang magwawasto.